

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Verkiezingen - ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Vlaamse overheid, het Waals Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap over de opstelling van een gemeenschappelijke lijst van erkende instanties voor de controle van digitale verkiezingssystemen en de totstandbrenging van toekomstige samenwerkingsvormen
- goedkeuring

1. INHOUDELIJK

1.1. Situering

Overeenkomstig art. 4, §2, tweede lid, van het Digitaal Kiesdecreet van 25 mei 2012, moet de Vlaamse Regering vaststellen dat de digitale systemen en processen voor het kandidatenbeheer, voor de digitale stemming, voor het verwerken van de stemmen en voor de zetelberekening de integriteit van de gegevens en het geheim van de stemming waarborgen en daarvoor het advies inwinnen van het orgaan dat ze erkend heeft.

In het Bulletin der Aanbestedingen van 23 mei 2011 werd een oproep tot kandidaatstelling voor het bekomen van een erkenning als adviesorgaan gepubliceerd. Deze oproep bepaalde de procedure voor het uitbrengen van dat advies: het bedrijf dat de software ontwikkelt, kiest onder de bij besluit van de Vlaamse Regering erkende organen, een adviesorgaan dat voor deze prestatie bezoldigd wordt.

Dat systeem kan vergeleken worden met de controle uitgeoefend door bedrijfsrevisoren. Die bekomen hun erkenning volgens de door de wet vastgelegde voorwaarden en oefenen hun controles uit op verzoek van een onderneming die hen daarvoor betaalt, waarbij ze volledig onafhankelijk van die onderneming werken.

Momenteel zijn er 3 adviesorganen erkend bij besluit van de Vlaamse Regering:

- Coralius, Leuven
- PwC, Sint-Stevens-Woluwe
- Sysqa BV, Almere (Nederland)

De federale overheid heeft bij Koninklijk Besluit haar eigen lijst van erkende adviesorganen:

- NV Bureau Van Dijk
- PwC
- Sysqa BV

- Verdonck, Kloosters en Associates BV

In de praktijk is het, sinds de verkiezingen van 2006, de vennootschap PwC die deze controle alleen uitoefent.

1.2. Inhoud van het Samenwerkingsakkoord

De lijst van erkende adviesorganen is echter niet meer actueel. Het is dan ook noodzakelijk om een nieuwe oproep tot kandidaatstelling te publiceren.

In dat opzicht en gelet op de betrokkenheid van de federale overheid en van de deelstaten bij de organisatie van verkiezingen¹, is het opportuun om **samen gemeenschappelijke** adviesorganen aan te wijzen. De gebruikte software is immers vaak ontwikkeld bij gemeenschappelijke overheidsopdrachten². Vandaar dat er dan ook deze gezamenlijke oproep tot kandidaatstelling wordt gedefinieerd in het samenwerkingsakkoord.

Het samenwerkingsakkoord voorziet in:

- de opmaak van de oproep tot kandidaten door een technische groep die samengesteld is uit vertegenwoordigers van de betrokken verkiezingsadministraties;
- de aanwijzing van de in deze lijst opgenomen dienstverleners in onderlinge overeenstemming tussen de partijen die de oproep bekendmaken.

De oproep tot kandidaatstelling brengt geen directe uitgaven met zich mee. Het gaat in een eerste fase om een formele verrichting om adviesorganen te erkennen.

Bij elke verkiezing moet de software het voorwerp uitmaken van een advies uitgebracht door een erkend orgaan. Dat advies zal door de softwareleverancier gevraagd worden aan het erkende orgaan en onrechtstreeks aan de administratie gefactureerd worden.

Zoals reeds vermeld, is de door de verschillende verkiezingsadministraties gebruikte software vaak identiek of bijna identiek. Het is bijgevolg veel efficiënter te werken met een gezamenlijke adviesaanvraag aan een erkend orgaan, ook met het oog op de verdeling van de kosten die onrechtstreeks aan de administraties gefactureerd worden. Artikel 2 van ontwerp van het samenwerkingsakkoord bepaalt ter zake de verschillende mogelijkheden van gezamenlijke adviesaanvragen van de administraties, met name:

→ Advies gevraagd door de federale overheid en één of meerdere deelstaten

- o 50% ten laste van de federale overheid;
- o 50% ten laste van de deelstaat of deelstaten. Indien meerdere deelstaten betrokken zijn, zal de 50%-verdeling tussen de deelstaten gebeuren naar rata van het aantal kiezers dat gebruik maakt van het betrokken systeem³.

→ Advies gevraagd door meerdere deelstaten (zonder tussenkomst federale overheid):

- o Verdeling van de kosten voor dat advies gebeurt naar rata van het aantal kiezers dat gebruik maakt van het betrokken systeem.

¹ De FOD Binnenlandse Zaken en de FOD Buitenlandse Zaken voor de federale verkiezingen; de Vlaamse, Waalse, Brusselse en Duitstalige overheden voor de lokale verkiezingen.

² O.a. software voor stemcomputers, software voor het kandidatenbeheer, het resultatenbeheer en het doorsturen van de resultaten naar de media.

Daarnaast bevat art. 5 van het samenwerkingsakkoord de mogelijkheid dat de verschillende verkiezingsoverheden onderling platformen creëren voor de uitwisseling van kennis over de kiesprocessen.

Voorliggend ontwerp van samenwerkingsakkoord werd reeds goedgekeurd door de Federale overheid en door de Duitstalige Gemeenschap.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Noch het samenwerkingsakkoord noch de publicatie van de oproep tot kandidaten hebben een rechtstreekse impact op de Vlaamse begroting.

Uiteraard zullen de kosten verbonden aan de taken van een adviesorgaan onrechtstreeks ten laste komen. Door dit akkoord zullen deze kosten in de meeste gevallen gedeeld worden met andere verkiezingsoverheden, met een gunstig effect tot gevolg.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 31 mei 2017.

De Inspectie van Financiën had inhoudelijk geen belangrijke opmerkingen. Er waren wel enkele overwegingen waarmee rekening moest gehouden worden. De voornaamste overwegingen hadden betrekking op het volgende:

- Kan dit akkoord gesloten worden zonder instemming van het Vlaams Parlement gelet op het feit dat het hier gaat over een “samenwerkingsakkoord”? Het betreft hier immers een structurele samenwerking waarbij tevens dient gewezen te worden op artikel 92bis, §1, van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen dat bepaalt dat: “De ... akkoorden die de Gemeenschap of het Gewest zouden kunnen bezwaren, hebben eerst gevolg nadat zij instemming hebben verkregen bij decreet.
Repliek: de samenwerking tussen de Partijen om een gemeenschappelijk advies te vragen is optioneel. Dit volgt uit artikel 2, §2, van het akkoord, dat werd toegevoegd aan de tekst naar aanleiding van het advies van de Inspectie van Financiën. Hieruit volgt dat dit akkoord de Vlaamse overheid enkel maar bezwaart als zij dit zelf wenst. Bijgevolg is er geen instemmingsdecreet vereist.
- Er zijn geen nadere bepalingen inzake de opzegging of beëindiging
Repliek: Het opnemen van dergelijke bepalingen heeft in dit akkoord weinig nut. Er zijn immers geen financiële implicaties als een Partij niet deelneemt aan het vragen van een advies en bovendien is het vragen van een advies optioneel. Daarnaast moet een oproep tot kandidaten eerst opgemaakt worden door een werkgroep die is samengesteld uit de vertegenwoordigers van de verschillende administraties met goedkeuring van een stuurgroep, die is samengesteld uit de zes ambtenaren-generaals. Een aanwijzing gebeurt in onderlinge overeenstemming. Een schrapping van een dienstverlener gebeurt ook in onderling akkoord. Bijgevolg is het evident dat als een Partij niet wenst deel te nemen, zij ook niet overgaat tot de goedkeuring of een akkoord.
- Er dient een termijn bepaald te worden voor de erkenning van de geselecteerde adviesorganen
Repliek: Als een dienstverlener niet meer voldoet, kan die geschrapt worden uit de gezamenlijke lijst van dienstverleners. Dit volgt uit artikel 4 van het akkoord.

Het begrotingsakkoord werd verleend op 4 december 2017.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Dit samenwerkingsakkoord heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemene beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Het bijgaande ontwerp van samenwerkingsakkoord is niet onderworpen aan de verplichting tot het bekomen van een wetgevingstechnisch en taalkundig advies.

Het voorgelegde ontwerpbesluit bevat geen regelgeving. Bijgevolg moet er geen RIA opgemaakt worden.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering:

1. hecht haar goedkeuring aan het bijgaand ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Vlaamse overheid, het Waals Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap over de opstelling van een gemeenschappelijke lijst van erkende instanties voor de controle van digitale verkiezingssystemen en de totstandbrenging van toekomstige samenwerkingsvormen;
2. machtigt de minister, bevoegd voor het Binnenlands Bestuur om over te gaan tot de ondertekening ervan.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding,

Liesbeth HOMANS

Bijlagen:

- het goed te keuren ontwerp van samenwerkingsakkoord
- het advies van de Inspectie van Financiën
- het begrotingsakkoord